

Liptai Zoltán*: Pénzügyi tudatossággal sok probléma megelőzhető

A tudás hatalom. Ez a mondás a pénzügyekben még inkább igaz. A pénzügyi termékekről és szolgáltatásokról szóló termékleírások viszont, bár megfelelő forrásai az információknak, sok esetben hosszúak és szinte már olvashatatlanúsáig apróbetűsek. A körültekintő döntés meghozatalához azonban érdemes megküzdeni velük, sőt, ha szükséges szakember segítségére se szégyen támaszkodnunk. A pénzügyi szolgáltatók és az ügyfelek pénzügyi békéltetési eseteiből számos tanulság levonható.

A félreértések táptalaja lehet a fogalmak téves ismerete. Pontosan kell értenünk a pénzügyi megállapodások alapfogalmait. Egy hitelszerződésnél például ki az adós, ki az adóstárs? Mit jelent készfizető kezesnek lenni? Milyen kötelezettségek terhelik a jelzálogkötelezettet? Mit jelent az egyetemleges felelősség? Milyen módon lehet egy adott jogviszonyból szabadulni? Mivel jár egy pénzügyi szerződés felmondása? Mit jelent a fizetési meghagyás, milyen lehetőségei vannak a címzettjének, mielőtt az jogerőre emelkedne, illetve mit von maga után, ha már ezen túl vagyunk? Milyen terhekkel, kötelezettségekkel jár egy végrehajtási eljárás, miért célszerű azt, lehetőség szerint, minden eszközzel elkerülni?

Legyünk tisztában az alapfogalmakkal

Fontos kérdés az is, hogy milyen szabályok vonatkoznak a házastársak által (együtt, vagy külön) kötött pénzügyi kötelezettségvállalásokra? Ez utóbbi esetben a házasságon belül nem várt helyzeteket hozhat például, ha az egyik fél hitelkártya szerződést köt. Különösen igaz ez, ha a házasság utóbb felbomlik, ugyanis a volt házastárssal a vagyonmegosztás során kötött megállapodásuk nincs hatással a hitelintézettel szemben vállalt kötelezettségeikre, azaz utóbbi nem köteles azt elfogadni

Öröklés esetén fontos például, hogy az örökösök csupán az örökségük erejéig kötelesek a hitelezőkkel szemben helytállni, de több igény esetén a kielégítési sorrendre és a kielégítés mértékére is figyelni kell. A közjegyző által készített hagyatékátadó végzés felsorolja az örökséget alkotó ismert javakat és kötelezettségeket. Ezen a ponton, az örökösök még dönthetnek az örökség elfogadásáról vagy visszautasításáról.

Előfordulhat azonban az is, hogy egy addig ismeretlen követelésre csak évekkel ezután derül fény, ami új helyzetet teremt. Az örökségek körül kialakult kihívások megoldását sokszor nem teszik egyszerűbbé a pénzügyi szolgáltatók, mivel számos eltérő gyakorlatra van példa. A Magyar Nemzeti Bankon belül működő Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) előtti ügyekben gyakran megjelenik az a téves álláspont, hogy a hagyatéki eljárásban be nem jelentett hitelezői igény később nem érvényesíthető.

Igen hasznos tudás az elévülés fogalmának, illetve jogszerű alkalmazásának az ismerete is, különös tekintettel annak teljesskörű következményeire.

A pénzügyi ismeretek közül hasznos tudás az is, hogy milyen jogszabályok alapján, milyen együttműködés, tájékoztatás várható el a pénzügyi szolgáltatótól, és ennek elmaradása esetén milyen jogai, lehetőségei vannak a fogyasztónak.

Bármennyire csábító a villámgyors szóbeli ügyintézés lehetősége, kedves, megnyerő az ügyintéző, és alaposnak tűnik a tőle kapott tájékoztatás, egy későbbi vita rendezését az aláírt dokumentumokkal igazolható pontos tartalom nagymértékben megkönnyíti. Minden nyilatkozatról, és minden, a pénzügyi intézmény által vállalt feltételről célszerű ezért írásos dokumentumot készíteni, készíttetni és megőrizni azokat. Ez nem bizalom kérdése, csupán hasznos előrelátás egy esetleges későbbi vitás kérdés rendezéséhez.

A döntés: felelősségvállalás

Csak olyan mértékű kockázatot szabad vállalni, aminek a legrosszabb jövőbeli eshetőségénél is viselhetőek még a pénzügyi terhek. Nem szabad engedni a csábításnak, rábeszélésnek addig, amíg a döntést nem támasztják alá tények. Pénzügyek terén az érzelmek nagyon rossz tanácsadók!

A legtöbb komoly pénzügyi probléma sajnos a fogyasztók tudtával, mi több, beleegyezésével történik. Ilyen eset, ha az ügyfelek például (akár kezesként is) aláírnak egy későbbiekben vállalhatatlan kötelezettségről szóló szerződést, illetve ha kódokat, jelszavakat adnak oda illetékteleneknek, stb. Ezért is fontos, hogy kellő fenntartással kell kezelni a nagy előnnyel kecsegtető ajánlatokat, valódinak tűnő leveleket, amelyben azonosítókat kérnek magukat „bankunknak” álcázott csalók.

Mindenki hibázhat, de szerencsére sok esetben a hiba jóvátehető. Ha a rossz döntések pénzügyi káoszt okoztak, mielőbb érdemes segítséget kérni.

Amennyiben egy szerződés megkötésekor, pénzügyi termék vagy szolgáltatás igénybevétele kapcsán bizonytalan a fogyasztó, mindenképpen érdemes egy objektív, pénzügyekben jártas külső személy, rokon, barát, ismerős, esetleg szakember véleményét kérni.

Ha mégis előáll a problémás pénzügyi helyzet, azt mindenekelőtt a bankkal, pénzügyi szolgáltatóval kell megpróbálni rendezni. Ha pedig ez nem vezet megnyugtató eredményre, akkor a PBT-hez lehet fordulni. Előfordulhat azonban, hogy a jogi lehetőségek kimerülnek, ekkor még mindig maradt egy út: a méltányossági kérelem. Fontos tudni, a pénzügyi szolgáltatók is a megoldásban érdekeltek, ami esélyt adhat egy eredményes megállapodáshoz.

A probléma megoldása után pedig a legfontosabb, hogy tanuljunk a történetekből! Ha már az árat meg kell fizetni, ne hagyjuk elveszni a tanulságot!

**A szerző a Magyar Nemzeti Bank mellett működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent a Tőzsdefórum.hu portálon 2022. április 8-án.”